

MAGYAR KÖZTÁRSASÁG KORMÁNYA

**T/16777. számú
törvényjavaslat**

**a gyermekeknek a nemzetközi
örökbefogadások terén való védelméről és az ilyen ügyekben történő
együttműködésről szóló, Hágában, 1993. május 29. napján kelt Egyezmény
kihirdetéséről**

**Előadó: Dr. Göncz Kinga
ifjúsági, családügyi, szociális
és esélyegyenlőségi
miniszter**

Budapest, 2005. június

2005. évi ... törvény

a gyermekeknek a nemzetközi örökbefogadások terén való védelméről és az ilyen ügyekben történő együttműködésről szóló, Hágában, 1993. május 29. napján kelt Egyezmény kihirdetéséről

(A Magyar Köztársaság csatlakozási okiratának letétbe helyezése 2005. április 6-án megtörtént. Az Egyezmény a Magyar Köztársaság vonatkozásában 2005. augusztus 1-jén lép hatályba.)

1. §

Az Országgyűlés a gyermekeknek a nemzetközi örökbefogadások terén való védelméről és az ilyen ügyekben történő együttműködésről szóló, Hágában, 1993. május 29. napján kelt Egyezményt (a továbbiakban: Egyezmény) e törvénnyel kihirdeti.

2. §

Az Egyezmény eredeti angol nyelvű szövege és annak hivatalos magyar nyelvű fordítása a következő:

„Convention on protection of children and co-operation in respect of intercountry adoption

(Concluded 29 May 1993)

The States signatory to the present Convention,

Recognizing that the child, for the full and harmonious development of his or her personality, should grow up in a family environment, in an atmosphere of happiness, love and understanding,

Recalling that each State should take, as a matter of priority, appropriate measures to enable the child to remain in the care of his or her family of origin,

Recognizing that intercountry adoption may offer the advantage of a permanent family to a child for whom a suitable family cannot be found in his or her State of origin,

Convinced of the necessity to take measures to ensure that intercountry adoptions are made in the best interests of the child and with respect for his or her fundamental rights, and to prevent the abduction, the sale of, or traffic in children,

Desiring to establish common provisions to this effect, taking into account the principles set forth in international instruments, in particular the United Nations Convention on the Rights of the Child, of 20 November 1989, and the United Nations Declaration on Social and Legal Principles relating to the Protection and Welfare of Children, with Special Reference to Foster Placement and Adoption Nationally and Internationally (General Assembly Resolution 41/85, of 3 December 1986),

Have agreed upon the following provisions –

CHAPTER I

SCOPE OF THE CONVENTION

Article 1

The objects of the present Convention are –

- a)* to establish safeguards to ensure that intercountry adoptions take place in the best interests of the child and with respect for his or her fundamental rights as recognized in international law;
- b)* to establish a system of co-operation amongst Contracting States to ensure that those safeguards are respected and thereby prevent the abduction, the sale of, or traffic in children;
- c)* to secure the recognition in Contracting States of adoptions made in accordance with the Convention.

Article 2

(1) The Convention shall apply where a child habitually resident in one Contracting State ("the State of origin") has been, is being, or is to be moved to another Contracting State ("the receiving State") either after his or her adoption in the State of origin by spouses or a person habitually resident in the receiving State, or for the purposes of such an adoption in the receiving State or in the State of origin.

(2) The Convention covers only adoptions which create a permanent parent-child relationship.

Article 3

The Convention ceases to apply if the agreements mentioned in Article 17, subparagraph *c*, have not been given before the child attains the age of eighteen years.

CHAPTER II

REQUIREMENTS FOR INTERCOUNTRY ADOPTIONS

Article 4

An adoption within the scope of the Convention shall take place only if the competent authorities of the State of origin –

a) have established that the child is adoptable;

b) have determined, after possibilities for placement of the child within the State of origin have been given due consideration, that an intercountry adoption is in the child's best interests;

c) have ensured that

(1) the persons, institutions and authorities whose consent is necessary for adoption, have been counselled as may be necessary and duly informed of the effects of their consent, in particular whether or not an adoption will result in the termination of the legal relationship between the child and his or her family of origin,

(2) such persons, institutions and authorities have given their consent freely, in the required legal form, and expressed or evidenced in writing,

(3) the consents have not been induced by payment or compensation of any kind and have not been withdrawn, and

(4) the consent of the mother, where required, has been given only after the birth of the child; and

d) have ensured, having regard to the age and degree of maturity of the child, that

(1) he or she has been counselled and duly informed of the effects of the adoption and of his or her consent to the adoption, where such consent is required,

- (2) consideration has been given to the child's wishes and opinions,
- (3) the child's consent to the adoption, where such consent is required, has been given freely, in the required legal form, and expressed or evidenced in writing, and
- (4) such consent has not been induced by payment or compensation of any kind.

Article 5

An adoption within the scope of the Convention shall take place only if the competent authorities of the receiving State –

- a)* have determined that the prospective adoptive parents are eligible and suited to adopt;
- b)* have ensured that the prospective adoptive parents have been counselled as may be necessary; and
- c)* have determined that the child is or will be authorized to enter and reside permanently in that State.

CHAPTER III

CENTRAL AUTHORITIES AND ACCREDITED BODIES

Article 6

- (1) A Contracting State shall designate a Central Authority to discharge the duties which are imposed by the Convention upon such authorities.
- (2) Federal States, States with more than one system of law or States having autonomous territorial units shall be free to appoint more than one Central Authority and to specify the territorial or personal extent of their functions. Where a State has appointed more than one Central Authority, it shall designate the Central Authority to which any communication may be addressed for transmission to the appropriate Central Authority within that State.

Article 7

- (1) Central Authorities shall co-operate with each other and promote co-operation amongst the competent authorities in their States to protect children and to achieve the other objects of the Convention.

(2) They shall take directly all appropriate measures to –

- a) provide information as to the laws of their States concerning adoption and other general information, such as statistics and standard forms;
- b) keep one another informed about the operation of the Convention and, as far as possible, eliminate any obstacles to its application.

Article 8

Central Authorities shall take, directly or through public authorities, all appropriate measures to prevent improper financial or other gain in connection with an adoption and to deter all practices contrary to the objects of the Convention.

Article 9

Central Authorities shall take, directly or through public authorities or other bodies duly accredited in their State, all appropriate measures, in particular to –

- a) collect, preserve and exchange information about the situation of the child and the prospective adoptive parents, so far as is necessary to complete the adoption;
- b) facilitate, follow and expedite proceedings with a view to obtaining the adoption;
- c) promote the development of adoption counselling and post-adoption services in their States;
- d) provide each other with general evaluation reports about experience with intercountry adoption;
- e) reply, in so far as is permitted by the law of their State, to justified requests from other Central Authorities or public authorities for information about a particular adoption situation.

Article 10

Accreditation shall only be granted to and maintained by bodies demonstrating their competence to carry out properly the tasks with which they may be entrusted.

Article 11

An accredited body shall –

- a) pursue only non-profit objectives according to such conditions and within such limits as may be established by the competent authorities of the State of accreditation;
- b) be directed and staffed by persons qualified by their ethical standards and by training or experience to work in the field of intercountry adoption; and
- c) be subject to supervision by competent authorities of that State as to its composition, operation and financial situation.

Article 12

A body accredited in one Contracting State may act in another Contracting State only if the competent authorities of both States have authorized it to do so.

Article 13

The designation of the Central Authorities and, where appropriate, the extent of their functions, as well as the names and addresses of the accredited bodies shall be communicated by each Contracting State to the Permanent Bureau of the Hague Conference on Private International Law.

CHAPTER IV

PROCEDURAL REQUIREMENTS IN INTERCOUNTRY ADOPTION

Article 14

Persons habitually resident in a Contracting State, who wish to adopt a child habitually resident in another Contracting State, shall apply to the Central Authority in the State of their habitual residence.

Article 15

(1) If the Central Authority of the receiving State is satisfied that the applicants are eligible and suited to adopt, it shall prepare a report including information about their identity, eligibility and suitability to adopt, background, family and

medical history, social environment, reasons for adoption, ability to undertake an intercountry adoption, as well as the characteristics of the children for whom they would be qualified to care.

(2) It shall transmit the report to the Central Authority of the State of origin.

Article 16

(1) If the Central Authority of the State of origin is satisfied that the child is adoptable, it shall –

a) prepare a report including information about his or her identity, adoptability, background, social environment, family history, medical history including that of the child's family, and any special needs of the child;

b) give due consideration to the child's upbringing and to his or her ethnic, religious and cultural background;

c) ensure that consents have been obtained in accordance with Article 4; and

d) determine, on the basis in particular of the reports relating to the child and the prospective adoptive parents, whether the envisaged placement is in the best interests of the child.

(2) It shall transmit to the Central Authority of the receiving State its report on the child, proof that the necessary consents have been obtained and the reasons for its determination on the placement, taking care not to reveal the identity of the mother and the father if, in the State of origin, these identities may not be disclosed.

Article 17

Any decision in the State of origin that a child should be entrusted to prospective adoptive parents may only be made if –

a) the Central Authority of that State has ensured that the prospective adoptive parents agree;

b) the Central Authority of the receiving State has approved such decision, where such approval is required by the law of that State or by the Central Authority of the State of origin;

c) the Central Authorities of both States have agreed that the adoption may proceed; and

d) it has been determined, in accordance with Article 5, that the prospective adoptive parents are eligible and suited to adopt and that the child is or will be authorized to enter and reside permanently in the receiving State.

Article 18

The Central Authorities of both States shall take all necessary steps to obtain permission for the child to leave the State of origin and to enter and reside permanently in the receiving State.

Article 19

(1) The transfer of the child to the receiving State may only be carried out if the requirements of Article 17 have been satisfied.

(2) The Central Authorities of both States shall ensure that this transfer takes place in secure and appropriate circumstances and, if possible, in the company of the adoptive or prospective adoptive parents.

(3) If the transfer of the child does not take place, the reports referred to in Articles 15 and 16 are to be sent back to the authorities who forwarded them.

Article 20

The Central Authorities shall keep each other informed about the adoption process and the measures taken to complete it, as well as about the progress of the placement if a probationary period is required.

Article 21

(1) Where the adoption is to take place after the transfer of the child to the receiving State and it appears to the Central Authority of that State that the continued placement of the child with the prospective adoptive parents is not in the child's best interests, such Central Authority shall take the measures necessary to protect the child, in particular –

a) to cause the child to be withdrawn from the prospective adoptive parents and to arrange temporary care;

b) in consultation with the Central Authority of the State of origin, to arrange without delay a new placement of the child with a view to adoption or, if this is not appropriate, to arrange alternative long-term care; an adoption shall not take place until the Central Authority of the State of origin has been duly informed concerning the new prospective adoptive parents;

c) as a last resort, to arrange the return of the child, if his or her interests so require.

(2) Having regard in particular to the age and degree of maturity of the child, he or she shall be consulted and, where appropriate, his or her consent obtained in relation to measures to be taken under this Article.

Article 22

(1) The functions of a Central Authority under this Chapter may be performed by public authorities or by bodies accredited under Chapter III, to the extent permitted by the law of its State.

(2) Any Contracting State may declare to the depositary of the Convention that the functions of the Central Authority under Articles 15 to 21 may be performed in that State, to the extent permitted by the law and subject to the supervision of the competent authorities of that State, also by bodies or persons who –

a) meet the requirements of integrity, professional competence, experience and accountability of that State; and

b) are qualified by their ethical standards and by training or experience to work in the field of intercountry adoption.

(3) A Contracting State which makes the declaration provided for in paragraph 2 shall keep the Permanent Bureau of the Hague Conference on Private International Law informed of the names and addresses of these bodies and persons.

(4) Any Contracting State may declare to the depositary of the Convention that adoptions of children habitually resident in its territory may only take place if the functions of the Central Authorities are performed in accordance with paragraph 1.

(5) Notwithstanding any declaration made under paragraph 2, the reports provided for in Articles 15 and 16 shall, in every case, be prepared under the responsibility of the Central Authority or other authorities or bodies in accordance with paragraph 1.

CHAPTER V

RECOGNITION AND EFFECTS OF THE ADOPTION

Article 23

(1) An adoption certified by the competent authority of the State of the adoption as having been made in accordance with the Convention shall be recognized by operation of law in the other Contracting States. The certificate shall specify when and by whom the agreements under Article 17, sub-paragraph *c*), were given.

(2) Each Contracting State shall, at the time of signature, ratification, acceptance, approval or accession, notify the depositary of the Convention of the identity and the functions of the authority or the authorities which, in that State, are competent to make the certification. It shall also notify the depositary of any modification in the designation of these authorities.

Article 24

The recognition of an adoption may be refused in a Contracting State only if the adoption is manifestly contrary to its public policy, taking into account the best interests of the child.

Article 25

Any Contracting State may declare to the depositary of the Convention that it will not be bound under this Convention to recognize adoptions made in accordance with an agreement concluded by application of Article 39, paragraph 2.

Article 26

(1) The recognition of an adoption includes recognition of

a) the legal parent-child relationship between the child and his or her adoptive parents;

b) parental responsibility of the adoptive parents for the child;

c) the termination of a pre-existing legal relationship between the child and his or her mother and father, if the adoption has this effect in the Contracting State where it was made.

(2) In the case of an adoption having the effect of terminating a pre-existing legal parent-child relationship, the child shall enjoy in the receiving State, and in any other Contracting State where the adoption is recognized, rights equivalent to those resulting from adoptions having this effect in each such State.

(3) The preceding paragraphs shall not prejudice the application of any provision more favourable for the child, in force in the Contracting State which recognizes the adoption.

Article 27

(1) Where an adoption granted in the State of origin does not have the effect of terminating a pre-existing legal parent-child relationship, it may, in the receiving State which recognizes the adoption under the Convention, be converted into an adoption having such an effect –

a) if the law of the receiving State so permits; and

b) if the consents referred to in Article 4, sub-paragraphs *c* and *d*, have been or are given for the purpose of such an adoption.

(2) Article 23 applies to the decision converting the adoption.

CHAPTER VI

GENERAL PROVISIONS

Article 28

The Convention does not affect any law of a State of origin which requires that the adoption of a child habitually resident within that State take place in that State or which prohibits the child's placement in, or transfer to, the receiving State prior to adoption.

Article 29

There shall be no contact between the prospective adoptive parents and the child's parents or any other person who has care of the child until the requirements of Article 4, sub-paragraphs *a)* to *c)*, and Article 5, sub-paragraph *a)*, have been met, unless the adoption takes place within a family or unless the contact is in compliance with the conditions established by the competent authority of the State of origin.

Article 30

(1) The competent authorities of a Contracting State shall ensure that information held by them concerning the child's origin, in particular information concerning the identity of his or her parents, as well as the medical history, is preserved.

(2) They shall ensure that the child or his or her representative has access to such information, under appropriate guidance, in so far as is permitted by the law of that State.

Article 31

Without prejudice to Article 30, personal data gathered or transmitted under the Convention, especially data referred to in Articles 15 and 16, shall be used only for the purposes for which they were gathered or transmitted.

Article 32

(1) No one shall derive improper financial or other gain from an activity related to an intercountry adoption.

(2) Only costs and expenses, including reasonable professional fees of persons involved in the adoption, may be charged or paid.

(3) The directors, administrators and employees of bodies involved in an adoption shall not receive remuneration which is unreasonably high in relation to services rendered.

Article 33

A competent authority which finds that any provision of the Convention has not been respected or that there is a serious risk that it may not be respected, shall immediately inform the Central Authority of its State. This Central Authority shall be responsible for ensuring that appropriate measures are taken.

Article 34

If the competent authority of the State of destination of a document so requests, a translation certified as being in conformity with the original must be furnished. Unless otherwise provided, the costs of such translation are to be borne by the prospective adoptive parents.

Article 35

The competent authorities of the Contracting States shall act expeditiously in the process of adoption.

Article 36

In relation to a State which has two or more systems of law with regard to adoption applicable in different territorial units –

a) any reference to habitual residence in that State shall be construed as referring to habitual residence in a territorial unit of that State;

b) any reference to the law of that State shall be construed as referring to the law in force in the relevant territorial unit;

c) any reference to the competent authorities or to the public authorities of that State shall be construed as referring to those authorized to act in the relevant territorial unit;

d) any reference to the accredited bodies of that State shall be construed as referring to bodies accredited in the relevant territorial unit.

Article 37

In relation to a State which with regard to adoption has two or more systems of law applicable to different categories of persons, any reference to the law of that State shall be construed as referring to the legal system specified by the law of that State.

Article 38

A State within which different territorial units have their own rules of law in respect of adoption shall not be bound to apply the Convention where a State with a unified system of law would not be bound to do so.

Article 39

(1) The Convention does not affect any international instrument to which Contracting States are Parties and which contains provisions on matters governed by the Convention, unless a contrary declaration is made by the States Parties to such instrument.

(2) Any Contracting State may enter into agreements with one or more other Contracting States, with a view to improving the application of the Convention

in their mutual relations. These agreements may derogate only from the provisions of Articles 14 to 16 and 18 to 21. The States which have concluded such an agreement shall transmit a copy to the depositary of the Convention.

Article 40

No reservation to the Convention shall be permitted.

Article 41

The Convention shall apply in every case where an application pursuant to Article 14 has been received after the Convention has entered into force in the receiving State and the State of origin.

Article 42

The Secretary General of the Hague Conference on Private International Law shall at regular intervals convene a Special Commission in order to review the practical operation of the Convention.

CHAPTER VII

FINAL CLAUSES

Article 43

(1) The Convention shall be open for signature by the States which were Members of the Hague Conference on Private International Law at the time of its Seventeenth Session and by the other States which participated in that Session.

(2) It shall be ratified, accepted or approved and the instruments of ratification, acceptance or approval shall be deposited with the Ministry of Foreign Affairs of the Kingdom of the Netherlands, depositary of the Convention.

Article 44

(1) Any other State may accede to the Convention after it has entered into force in accordance with Article 46, paragraph 1.

(2) The instrument of accession shall be deposited with the depositary.

(3) Such accession shall have effect only as regards the relations between the acceding State and those Contracting States which have not raised an objection to its accession in the six months after the receipt of the notification referred to in sub-paragraph *b*) of Article 48. Such an objection may also be raised by States at the time when they ratify, accept or approve the Convention after an accession. Any such objection shall be notified to the depositary.

Article 45

(1) If a State has two or more territorial units in which different systems of law are applicable in relation to matters dealt with in the Convention, it may at the time of signature, ratification, acceptance, approval or accession declare that this Convention shall extend to all its territorial units or only to one or more of them and may modify this declaration by submitting another declaration at any time.

(2) Any such declaration shall be notified to the depositary and shall state expressly the territorial units to which the Convention applies.

(3) If a State makes no declaration under this Article, the Convention is to extend to all territorial units of that State.

Article 46

(1) The Convention shall enter into force on the first day of the month following the expiration of three months after the deposit of the third instrument of ratification, acceptance or approval referred to in Article 43.

(2) Thereafter the Convention shall enter into force –

a) for each State ratifying, accepting or approving it subsequently, or acceding to it, on the first day of the month following the expiration of three months after the deposit of its instrument of ratification, acceptance, approval or accession;

b) for a territorial unit to which the Convention has been extended in conformity with Article 45, on the first day of the month following the expiration of three months after the notification referred to in that Article.

Article 47

(1) A State Party to the Convention may denounce it by a notification in writing addressed to the depositary.

(2) The denunciation takes effect on the first day of the month following the expiration of twelve months after the notification is received by the depositary. Where a longer period for the denunciation to take effect is specified in the

notification, the denunciation takes effect upon the expiration of such longer period after the notification is received by the depositary.

Article 48

The depositary shall notify the States Members of the Hague Conference on Private International Law, the other States which participated in the Seventeenth Session and the States which have acceded in accordance with Article 44, of the following –

- a)* the signatures, ratifications, acceptances and approvals referred to in Article 43;
- b)* the accessions and objections raised to accessions referred to in Article 44;
- c)* the date on which the Convention enters into force in accordance with Article 46;
- d)* the declarations and designations referred to in Articles 22, 23, 25 and 45;
- e)* the agreements referred to in Article 39;
- f)* the denunciations referred to in Article 47.

In witness whereof the undersigned, being duly authorized thereto, have signed this Convention.

Done at The Hague, on the 29th day of May 1993, in the English and French languages, both texts being equally authentic, in a single copy which shall be deposited in the archives of the Government of the Kingdom of the Netherlands, and of which a certified copy shall be sent, through diplomatic channels, to each of the States Members of the Hague Conference on Private International Law at the date of its Seventeenth Session and to each of the other States which participated in that Session.

***Egyezmény a gyermekeknek a nemzetközi örökbefogadások terén való
védelméről és az ilyen ügyekben történő együttműködésről***

(Megkötve 1993. május 29-én)

A jelen Egyezményt aláíró Államok,

elismerve, hogy a gyermek teljes és harmonikus személyiségfejlődése megkívánja, hogy családi környezetben, a boldogság, a szeretet és a megértés légkörében nőjön föl,

emlékeztetve, hogy minden államnak elsődleges jelleggel megfelelő intézkedéseket kell hoznia, hogy a gyermek eredeti családjának gondoskodása alatt maradhasson,

elismerve, hogy a nemzetközi örökbefogadás az állandó család előnyét kínálhatja egy olyan gyermek számára, akinek nem lehet megfelelő családot találni abban az országban, ahonnan származik,

meggyőződve annak szükségességéről, hogy intézkedésekkel kell biztosítani azt, hogy a nemzetközi örökbefogadások a gyermek mindenekfeletti érdekeit szolgálják, alapvető jogaik tiszteletben tartásával, a gyermek jogellenes elvitele, a gyermek áruba bocsátása és a gyermekkereskedelem megelőzése érdekében,

attól az óhajtól vezettetve, hogy ennek érdekében közös rendelkezéseket vezessenek be, amelyek figyelembe veszik a nemzetközi egyezségokmányokban, így különösen a Gyermek Jogairól szóló, New Yorkban, 1989. november 20-án kelt Egyezményben, az Egyesült Nemzeteknek a Gyermekek Védelmének és Jólétének Szociális és Jogi Elveiről elfogadott Nyilatkozatában foglalt elveket, különös tekintettel a Közgyűlés 41/85. számú, 1986. december 3-ai határozatára a Gyermekek Családnál való Elhelyezéséről és Örökbefogadásáról Bel- és Külföldön,

az alábbi rendelkezésekben állapodtak meg:

I. FEJEZET

AZ EGYEZMÉNY HATÁLYA

1. Cikk

A jelen Egyezmény céljai a következők:

a) kidolgozni olyan garanciákat, amelyek biztosítják, hogy a nemzetközi örökbefogadások a gyermekek mindenekfeletti érdekeinek és a nemzetközi jog által elismert alapvető jogaik tiszteletben tartásával történnek;

b) létrehozni olyan együttműködési rendszert a Szerződő Államok között, amely biztosítja, hogy a kidolgozott garanciákat tiszteletben tartják, és ezzel megakadályozzák a gyermekek jogellenes elvitelét, áruba bocsátását vagy a gyermekkereskedelmet;

c) biztosítani a Szerződő Államokban az Egyezményvel összhangban történt örökbefogadások elismerését.

2. Cikk

1. Az Egyezményt akkor kell alkalmazni, ha a valamely Szerződő Államban (a továbbiakban: származási állam) állandó lakóhellyel rendelkező gyermeket egy másik Szerződő Államba (a továbbiakban: fogadó állam) átvitték, átviszik, vagy át fogják vinni, akár a származási államban történő, a fogadó államban állandó lakóhellyel rendelkező házaspárok vagy személy által való örökbefogadás után, akár a fogadó államban vagy a származási államban történő örökbefogadás céljából.

2. Az Egyezmény csak azokra az örökbefogadásokra terjed ki, amelyek állandó szülő-gyermek kapcsolatot hoznak létre.

3. Cikk

Az Egyezmény alkalmazhatósága megszűnik, ha a 17. Cikk c) pontjában említett hozzájárulásokat nem adták meg a gyermek tizennyolcadik életévének betöltéséig.

II. FEJEZET

A NEMZETKÖZI ÖRÖKBEFOGADÁSOKKAL SZEMBENI KÖVETELMÉNYEK

4. Cikk

Az Egyezmény hatálya alá tartozó örökbefogadásra csak akkor kerülhet sor, ha a származási állam illetékes hatóságai

a) megállapították, hogy a gyermek örökbefogadható;

b) a gyermeknek a származási államban való elhelyezési körülményeinek megfelelő vizsgálatát követően megállapították, hogy a nemzetközi örökbefogadás a gyermek mindenekfeletti érdekeit szolgálja;

c) meggyőződtek arról, hogy

(1) azon személyeket, intézményeket és hatóságokat, amelyek hozzájárulása szükséges az örökbefogadáshoz, a megfelelő mértékben kioktatták és tájékoztatták a hozzájárulásuk következményeit illetően, különös tekintettel arra, hogy az örökbefogadás együtt jár-e vagy sem a gyermek és az eredeti családja közötti jogviszony megszűnésével,

(2) az ilyen személyek, intézmények és hatóságok hozzájárulásukat szabadon adták meg, a megkívánt jogi formában, és ezt írásban is kifejezték vagy tanúsították,

(3) a hozzájárulásra nem fizetéssel vagy bármiféle ellenszolgáltatással bírták rá, és azt nem vonták vissza, és

(4) az anya hozzájárulására – ha erre szükség van – kizárólag a gyermek megszületése után került sor;

d) a gyermek életkorára és érettségi szintjére tekintettel meggyőződtek arról, hogy

(1) a gyermek megfelelő kioktatásban és tájékoztatásban részesült az örökbefogadás és az örökbefogadáshoz való hozzájárulása – ha arra szükség van – következményeit illetően,

(2) tekintettel voltak a gyermek kívánságaira és véleményére,

(3) a gyermeknek az örökbefogadáshoz adott hozzájárulására – ha arra szükség van – szabadon került sor, a megkívánt jogi formában, és ezt írásban is kifejezték vagy tanúsították, és

(4) a hozzájárulásra nem fizetéssel vagy bármiféle ellenszolgáltatással bírták rá.

5. Cikk

Az Egyezmény hatálya alá tartozó örökbefogadásokra kizárólag akkor kerülhet sor, ha a fogadó állam illetékes hatóságai

a) megállapították, hogy a leendő örökbe fogadó szülők az örökbefogadás feltételeinek megfelelnek és képesek az örökbefogadásra;

b) meggyőződtek arról, hogy a leendő örökbe fogadó szülők a szükséges kioktatásban és tájékoztatásban részesültek; és

c) megállapították, hogy a gyermeknek engedélye van vagy lesz az adott állam területére való belépésre és az állandó ott-tartózkodásra.

III. FEJEZET

KÖZPONTI HATÓSÁGOK ÉS MEGHATALMAZOTT TESTÜLETEK

6. Cikk

1. A Szerződő Államnak ki kell jelölnie azt a Központi Hatóságot, amely az Egyezmény értelmében az ilyen hatóságokra háruló feladatoknak eleget tesz.
2. A szövetségi államok és azok az államok, amelyekben egynél több jogrendszer érvényesül, vagy az olyan államok, amelyekben autonóm területi egységek léteznek, több Központi Hatóságot is kijelölhetnek, és meghatározhatják működésük területi és személyi hatályát. Amennyiben egy állam több Központi Hatóságot jelölt ki, meg kell határoznia azt a Központi Hatóságot, amelyhez az államon belüli megfelelő Központi Hatósághoz való továbbításra bármely tájékoztatás küldhető.

7. Cikk

1. A Központi Hatóságok kötelesek egymással együttműködni és segíteni az államok illetékes hatóságai közötti együttműködést a gyermekek védelme, és az Egyezmény többi célkitűzésének megvalósítása érdekében.
2. Közvetlenül meg kell tenniük minden intézkedést, hogy
 - a) felvilágosítást nyújtsanak országaiknak az örökbefogadással kapcsolatos jogszabályaikról, illetve egyéb általános információkat szolgáltatassanak (pl. statisztikai adatok, formanyomtatványok);
 - b) folyamatosan tájékoztassák egymást az Egyezmény működéséről, és amennyire csak lehetséges, megszüntessék az annak alkalmazását gátló akadályokat.

8. Cikk

A Központi Hatóságok kötelesek megtenni akár közvetlenül, akár a közhivatalok útján minden szükséges intézkedést, hogy elejét vegyék az örökbefogadásokkal kapcsolatban a jogtalan anyagi vagy egyéb haszonszerzésnek, és hogy megakadályozzák az Egyezmény célkitűzéseivel ellentétes bármilyen gyakorlat kialakulását.

9. Cikk

A Központi Hatóságok kötelesek megtenni akár közvetlenül, akár a közhivatalok vagy az államaikban megfelelő meghatalmazással rendelkező egyéb testületek révén minden megfelelő intézkedést, különösen abból a célból, hogy:

- a) információkat gyűjtsenek, tároljanak és cseréljenek ki a gyermek és a leendő örökbe fogadó szülők helyzetéről, oly mértékben, amely az örökbefogadás lebonyolításához szükséges;
- b) az örökbefogadás érdekében a szükséges eljárásokat megkönnyítsék, figyelemmel kísérik és előmozdítják;
- c) elősegítsék az örökbefogadással kapcsolatos tanácsadó és az örökbefogadás után segítséget nyújtó szolgáltatások működését az államaikban;
- d) a nemzetközi örökbefogadással kapcsolatos tapasztalatokról általános jellegű értékelő jelentésekkel lássák el egymást;
- e) válaszoljanak, ha ezt az államuk jogszabályai lehetővé teszik, az egyes örökbefogadások helyzetével kapcsolatban más Központi Hatóságoktól vagy közhivataloktól érkezett indokolt információkérésekre.

10. Cikk

Csak azon testületek kaphatnak meghatalmazást, és élhetnek ezzel, amelyek bizonyítják, hogy képesek megfelelően elvégezni a rájuk bízott feladatokat.

11. Cikk

A meghatalmazott testület:

- a) kizárólag nem-jövedelemszerző tevékenységet folytathat a meghatalmazó állam illetékes hatóságai által megszabott feltételek és korlátok között;
- b) vezetőinek és alkalmazottainak olyan személyeknek kell lenniük, akiket erkölcsi normáik, képzettségük vagy tapasztalataik képesítenek arra, hogy a nemzetközi örökbefogadás terén dolgozzanak; és
- c) összetételét, működését és pénzügyi helyzetét az állam illetékes hatóságainak felügyelete alatt kell tartani.

12. Cikk

Az egyik Szerződő Államban meghatalmazott testület egy másik Szerződő Államban csak akkor tevékenykedhet, ha erre mindkét állam illetékes hatóságai felhatalmazták.

13. Cikk

A Központi Hatóságok megnevezését és szükség esetén funkcióik terjedelmét, valamint a meghatalmazott testületek nevét és címét minden egyes Szerződő Államnak közölnie kell a Hágai Nemzetközi Magánjogi Értekezlet Állandó Irodájával.

IV. FEJEZET

A NEMZETKÖZI ÖRÖKBEOFOGADÁS
ELJÁRÁSJOGI KÖVETELMÉNYEI*14. Cikk*

Az egyik Szerződő Államban állandó lakóhellyel rendelkező személyeknek, akik egy másik Szerződő Államban állandó lakóhellyel rendelkező gyermeket kívánnak örökbe fogadni, azon állam Központi Hatóságához kell kérelmüket benyújtaniuk, amelyben állandó lakóhelyük található.

15. Cikk

1. Ha a fogadó állam Központi Hatósága úgy találja, hogy a kérelmezők a feltételeknek megfelelnek és alkalmasak az örökbefogadásra, jelentést készít, amely tartalmazza a személyazonosságukra, a feltételeknek való megfelelőségükre és az örökbefogadásra való alkalmasságukra, háttérükre, családi és egészségügyi körülményeikre, szociális környezetükre, az örökbefogadás okaira, a nemzetközi örökbefogadás vállalására való alkalmasságukra vonatkozó adatokat, valamint azokra a gyermekekre vonatkozó adatokat, akiknek a gondozására, nevelésére alkalmasak.

2. A jelentést meg kell küldeni a származási állam Központi Hatóságának.

16. Cikk

1. Ha a származási állam Központi Hatósága úgy találja, hogy a gyermek örökbefogadható,

a) jelentést készít, amely tartalmazza a gyermek személyazonosságára, örökbefogadhatóságára, hátterére, szociális környezetére, családi és egészségügyi körülményeire vonatkozó adatokat, a gyermek családjára vonatkozásában is, és a gyermek bármilyen különleges szükségleteit is;

b) megfelelő figyelmet szentel a gyermek felnevelésére, etnikai, vallási és kulturális hátterére;

c) gondoskodik arról, hogy a hozzájárulásokat a 4. Cikknek megfelelően megszerezzék; és

d) megállapítja – különösen a gyermekre és a leendő örökbe fogadó szülőkre vonatkozó jelentés adatai alapján –, hogy a gyermek tervezett elhelyezése annak mindenekfeletti érdekeit szolgálja-e.

2. Továbbítja a fogadó állam Központi Hatóságához a gyermekre vonatkozó jelentését, annak bizonyítékát, hogy a szükséges hozzájárulásokat megszerezték, és az elhelyezésre vonatkozó döntésével kapcsolatos indokait, ügyelve arra, hogy ne tárják fel az anya és az apa személyét, ha annak közlését a származási állam nem teszi lehetővé.

17. Cikk

A származási államban csak akkor lehet olyan döntést hozni, hogy a gyermeket a leendő örökbe fogadó szülőkre bízzák, ha:

a) az állam Központi Hatósága megszerezte a leendő örökbe fogadó szülők egyetértését;

b) a fogadó állam Központi Hatósága jóváhagyta ezt a döntést, amennyiben ennek az államnak a jogszabályai vagy a származási állam Központi Hatósága ezt a jóváhagyást megkövetelik;

c) mindkét állam Központi Hatósága megállapodott abban, hogy az örökbefogadási eljárás megindítható; és

d) az 5. Cikkkel összhangban megállapították, hogy a leendő örökbe fogadó szülők a feltételeknek megfelelnek és alkalmasak az örökbefogadásra, és a gyermeknek engedélye van vagy azt meg fogja kapni a fogadó államba való belépésre és letelepedésre.

18. Cikk

Mindkét állam Központi Hatósága minden szükséges intézkedést megtesz annak érdekében, hogy a gyermek engedélyt kapjon a származási állam elhagyására, beléphessen a fogadó államba és ott letelepedhessen.

19. Cikk

1. A gyermeknek a fogadó államba való átvitelére kizárólag akkor kerülhet sor, ha a 17. Cikk előírásait teljesítették.
2. Mindkét állam Központi Hatóságának gondoskodnia kell arról, hogy az átvitelre biztonságos és megfelelő körülmények között, és ha lehet, az örökbe fogadó vagy a leendő örökbe fogadó szülők kíséretében kerüljön sor.
3. Ha a gyermek átvitelére nem kerül sor, a 15. és 16. Cikkben említett jelentéseket vissza kell küldeni annak a hatóságnak, amely azt megküldte.

20. Cikk

A Központi Hatóságoknak kölcsönösen tájékoztatniuk kell egymást az örökbefogadás folyamatáról és a megvalósítására tett intézkedésekről, valamint az elhelyezés alakulásáról, ha előzetes gondozási időt írnak elő.

21. Cikk

1. Amikor az örökbefogadásra a gyermeknek a fogadó államba való átvitele után kerül sor, és a fogadó állam Központi Hatósága azt állapítja meg, hogy a gyermeknek a leendő örökbe fogadó szülőknél való további elhelyezése már nem szolgálja a gyermek mindenekfeletti érdekeit, a Központi Hatóságnak intézkedéseket kell tennie a gyermek védelme érdekében, így különösen:

a) a gyermeket vissza kell vetetnie a leendő örökbe fogadó szülőktől és gondoskodnia kell ideiglenes gondozásáról;

b) a származási állam Központi Hatóságával egyeztetve késedelem nélkül gondoskodnia kell a gyermek új helyen, az örökbefogadás célzatával történő elhelyezéséről, vagy ha erre nincs mód, más, hosszú távra megoldást jelentő gondozásáról, neveléséről; az örökbefogadásra kizárólag akkor kerülhet sor, ha a

származási állam Központi Hatóságát megfelelően tájékoztatták a leendő új örökbe fogadó szülőkről;

c) utolsó lehetőségként gondoskodnia kell a gyermek visszaviteléről, ha a gyermek érdekei úgy kívánják.

2. A gyermeket az életkorának és érettségi szintjének megfelelő tájékoztatással kell ellátni, és meg kell szerezni hozzájárulását – ha erre szükség van – a jelen Cikk értelmében teendő intézkedésekkel kapcsolatban.

22. Cikk

1. A Központi Hatóságnak a jelen fejezetben meghatározott feladatait az adott állam jogszabályai által engedélyezett mértékben közhivatalok, vagy a III. fejezetben foglaltak szerint meghatalmazott testületek is elvégezhetik.

2. Bármely Szerződő Állam bejelentheti az Egyezmény letéteményesének, hogy a Központi Hatóságnak a 15–21. Cikkekben foglalt funkcióit az állam jogszabályai által engedélyezett mértékben és az állam illetékes hatóságainak felügyelete mellett olyan testületek és személyek is elvégezhetik, amelyek/akik

a) teljesítik az állam által előírt erkölcsi, szakmai hozzáértéssel, tapasztalattal és felelősségvállalással kapcsolatos követelményeket; és

b) erkölcsi normáik és képzettségük, vagy a nemzetközi örökbefogadás terén szerzett tapasztalataik alapján alkalmasak erre.

3. Annak a Szerződő Államnak, amely megteszi a 2. bekezdésben hivatkozott nyilatkozatokat, tájékoztatnia kell a Hágai Nemzetközi Magánjogi Értekezlet Állandó Irodáját ezen testületek és személyek nevéről és címéről.

4. Bármely Szerződő Állam bejelentheti az Egyezmény letéteményesének, hogy a területén állandó lakóhellyel rendelkező gyermekek örökbefogadására kizárólag akkor kerülhet sor, ha a Központi Hatóságok funkcióit az 1. bekezdés szerint gyakorolják.

5. Tekintet nélkül a 2. bekezdés szerint megtett bármely nyilatkozatra, a 15. és 16. Cikkben előírt nyilatkozatokat minden esetben a Központi Hatóság, vagy az 1. bekezdés szerinti hatóságok vagy testületek felelősségére kell elkészíteni.

V. FEJEZET
AZ ÖRÖKBEOFOGADÁS ELISMERÉSE ÉS HATÁSAI

23. Cikk

1. Az állam illetékes hatósága által az Egyezménynek megfelelően lebonyolítottak elismert örökbefogadást a jogszabály erejénél fogva kell elismerni a többi Szerződő Államban is. Az igazolásnak részleteznie kell, hogy mikor és ki adta meg a 17. Cikk c) pontjában hivatkozott hozzájárulásokat.

2. Minden Szerződő Állam köteles az aláíráskor, ratifikáláskor, elfogadáskor, jóváhagyáskor vagy csatlakozáskor értesíteni az Egyezmény letéteményesét azon hatóságról vagy hatóságokról és funkcióikról, amelyek az igazolást jogosultak kiállítani. Ugyancsak értesítenie kell a letéteményest az ezen hatóságok kijelölésével kapcsolatos minden változásról.

24. Cikk

Az örökbefogadás elismerését kizárólag akkor lehet megtagadni egy Szerződő Államban, ha az örökbefogadás nyilvánvalóan a közrendjébe ütközik, tekintettel a gyermek mindenekfeletti érdekeire.

25. Cikk

Bármely Szerződő Állam bejelentheti az Egyezmény letéteményesének, hogy nem tartja magára nézve kötelezőnek az Egyezmény 39. Cikk 2. bekezdésének alkalmazásával megkötött megállapodás szerint lebonyolított örökbefogadások elismerését.

26. Cikk

1. Az örökbefogadás elismerésébe beletartozik:

a) a gyermek-szülő jogviszony elismerése a gyermek és örökbe fogadó szülei között;

b) az örökbe fogadó szülőnek a gyermekkel szembeni szülői felügyeleti jogának elismerése;

c) a gyermek és anyja, illetve apja között korábban fennálló jogviszony megszűnésének elismerése, ha az örökbefogadás ezzel a hatással jár abban a Szerződő Államban, ahol az örökbefogadási eljárást lefolytatták.

2. Abban az esetben, ha az örökbefogadás megszünteti a korábban fennálló szülő-gyermek jogviszonyt, a gyermek a fogadó államban és minden más Szerződő Államban, ahol az örökbefogadást elismerik, az ilyen államban lebonyolított örökbefogadásokból eredő jogokkal azonos jogokat élvez.

3. Az előző bekezdések nem akadályozhatják a gyermek számára előnyösebb olyan rendelkezések alkalmazását, amelyek az örökbefogadást elismerő államban érvényben vannak.

27. Cikk

1. Amennyiben a származási államban lefolytatott örökbefogadásnak nincs megszüntető hatálya a korábban fennálló szülő-gyermek jogviszonyra, abban a fogadó államban, amely az Egyezménynek megfelelően elismeri az örökbefogadást, azt ilyen hatállyal bíró örökbefogadásra lehet megváltoztatni:

a) ha a fogadó állam joga ezt megengedi; és

b) ha a 4. Cikk c) és d) pontjában hivatkozott hozzájárulásokat már megadták, vagy megadják az ilyen örökbefogadás céljára.

2. A 23. Cikk vonatkozik az örökbefogadást megváltoztató döntésre is.

VI. FEJEZET ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

28. Cikk

Az Egyezmény nem érinti a származási állam olyan jogszabályát, amely megköveteli, hogy a gyermek örökbefogadására abban az államban kerüljön sor, ahol állandó lakóhellyel rendelkezik, vagy amely megtiltja, hogy a gyermeket az örökbefogadást megelőzően a fogadó államban elhelyezzék, vagy oda átvigyék.

29. Cikk

Nem lehet kapcsolat a leendő örökbe fogadó szülők és a gyermek szülei vagy bármely más személy között, aki a gyermekről gondoskodik, amíg a 4. Cikk a)–

c) pontjának és az 5. Cikk a) pontjának követelményeit nem teljesítették, kivéve, ha az örökbefogadásra családon belül kerül sor, vagy ha a kapcsolat a származási állam illetékes hatósága által megállapított feltételeknek megfelelő.

30. Cikk

1. A Szerződő Állam illetékes hatóságainak biztosítaniuk kell a birtokukban lévő, a gyermek származására, és különösen a szülők kilétére, illetve az egészségügyi körülményekre vonatkozó információk megőrzését.

2. Biztosítaniuk kell, hogy a gyermek vagy képviselője megfelelő irányítással hozzájusson ezekhez az információkhoz, amennyiben az illető állam jogszabályai ezt lehetővé teszik.

31. Cikk

A 30. Cikk sérelme nélkül az Egyezmény alapján beszerzett vagy átadott személyes adatokat, különösen a 15. és 16. Cikkben hivatkozott adatokat kizárólag arra a célra lehet felhasználni, amelyre azokat összegyűjtötték vagy átadták.

32. Cikk

1. A nemzetközi örökbefogadáshoz kapcsolódó tevékenységből senki sem tehet szert joggal anyagi vagy egyéb haszonra.

2. Kizárólag a költségeket és kiadásokat (beleértve az örökbefogadás lebonyolításában érintett személyek indokolt szakmai díjait) lehet felszámítani vagy kifizetni.

3. Az örökbefogadás lebonyolításában érintett testületek igazgatói, ügyintézői és alkalmazottai nem részesülhetnek olyan díjazásban, amely a teljesített szolgáltatásokhoz mérten aránytalanul magas.

33. Cikk

Az illetékes hatóság, amely úgy találja, hogy az Egyezmény bármely rendelkezését nem tartották be, vagy fennáll annak a komoly veszélye, hogy nem fogják betartani, köteles haladéktalanul tájékoztatni erről államának Központi Hatóságát. A Központi Hatóság felel azért, hogy a szükséges intézkedéseket megtegyék.

34. Cikk

Ha annak az államnak az illetékes hatósága, amelynek egy okiratot szánnak, úgy kívánja, rendelkezésére kell bocsátani az eredeti okirat hiteles fordítását. Ha másként nem rendelkeznek, a fordítás költségeit a leendő örökbe fogadó szülők viselik.

35. Cikk

A Szerződő Államok illetékes hatóságai az örökbefogadási eljárás során késedelem nélkül kötelesek eljárni.

36. Cikk

Azon államok vonatkozásában, amelyekben a különböző területi egységekben két vagy több jogrendszer irányadó az örökbefogadásra,

- a) az államban való állandó lakóhelyre való bármely utalást úgy kell megfogalmazni, hogy az az állam megfelelő területi egységére vonatkozzon;
- b) az adott állam jogszabályaira való bármely utalást úgy kell megfogalmazni, hogy a vonatkozó területi egység hatályos jogszabályaira vonatkozzon;
- c) az adott állam illetékes hatóságaira vagy közhivatalaira való bármely utalást úgy kell megfogalmazni, hogy az a vonatkozó területi egységben eljárni jogosult testületekre vonatkozzon;
- d) az állam meghatalmazott testületeire vonatkozó bármely utalást úgy kell megfogalmazni, hogy az az érintett területi egységben meghatalmazott testületekre vonatkozzon.

37. Cikk

Azon állam vonatkozásában, amelyben az örökbefogadás tekintetében két vagy több jogrendszer alkalmazandó a személyek különböző csoportjait illetően, az adott állam jogszabályaira vonatkozó bármely utalást úgy kell megfogalmazni, hogy az az adott állam jogszabályai által meghatározott jogrendszerre vonatkozzon.

38. Cikk

Arra az államra, amelyben a különböző területi egységek az örökbefogadást illetően saját jogszabályokkal rendelkeznek, nem kötelező érvényű az Egyezmény alkalmazása, amennyiben az egy egységes jogrendszerrel rendelkező államra sem lenne kötelező érvényű.

39. Cikk

1. Az Egyezmény nem érinti az olyan nemzetközi egyezségokmányt, amelynek a Szerződő Államok részesei, és amelyek rendelkezéseket tartalmaznak az Egyezmény által szabályozott kérdéseket illetően, kivéve, ha a részes államok az egyezségokmány vonatkozásában ezzel ellentétes értelmű nyilatkozatot tesznek.

2. A Szerződő Államok bármelyike megállapodást köthet egy vagy több más Szerződő Állammal, hogy kölcsönös kapcsolataikban elősegítsék az Egyezmény alkalmazását. Ezek a megállapodások azonban kizárólag a 14–16. és a 18–21. Cikkektől térhetnek el. Azok az államok, amelyek ilyen megállapodást írtak alá, kötelesek átadni egy példányt az Egyezmény letéteményesének.

40. Cikk

Az Egyezményhez nem lehet fenntartásokat tenni.

41. Cikk

Az Egyezményt minden olyan esetben alkalmazni kell, amikor az Egyezménynek a fogadó államban és a származási államban való hatálybalépése után a 14. Cikk szerinti kérelmet nyújtottak be.

42. Cikk

A Hágai Nemzetközi Magánjogi Értekezlet főtitkára köteles rendszeres időközönként összehívni a Külön Bizottságot, hogy áttekintse az Egyezmény működésének gyakorlati kérdéseit.

VII. FEJEZET
ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

43. Cikk

1. Az Egyezmény aláírásra nyitva áll azon államok számára, amelyek a tizenhetedik ülészak során a Hágai Nemzetközi Magánjogi Értekezlet tagjai voltak, és azon más államok számára, amelyek az ülészakon részt vettek.
2. Az Egyezményt ratifikálni kell, el kell fogadni vagy jóvá kell hagyni és a ratifikálási, elfogadási vagy jóváhagyási okmányt a Holland Királyság Külügyminisztériumánál, az Egyezmény letéteményesénél letétbe kell helyezni.

44. Cikk

1. Bármely más állam csatlakozhat az Egyezményhez, miután az a 46. Cikk 1. bekezdésében foglaltak szerint hatályba lépett.
2. A csatlakozási okmányt az Egyezmény letéteményesénél kell letétbe helyezni.
3. A csatlakozás kizárólag a csatlakozó állam és azon Szerződő Államok kapcsolataira hatályos, amelyek nem emeltek kifogást az előbbi csatlakozásával szemben a 48. Cikk *b)* pontjában hivatkozott értesítés átvételétől számított hat hónapon belül. Kifogást emelhetnek az államok akkor is, amikor csatlakozásuk után ratifikálják, elfogadják vagy jóváhagyják az Egyezményt. Minden kifogást be kell jelenteni a letéteményesnél.

45. Cikk

1. Ha egy állam két vagy több olyan területi egységgel rendelkezik, amelyben eltérő jogrendszereket alkalmaznak az Egyezmény által érintett kérdések vonatkozásában, akkor az aláírás, ratifikálás, elfogadás, jóváhagyás vagy csatlakozás során nyilatkozhat, hogy az Egyezmény hatálya valamennyi területi

egységére, vagy csak egyre, vagy közülük többre terjed ki, és ezt a nyilatkozatot bármikor módosíthatja egy másik nyilatkozattal.

2. Az ilyen nyilatkozatról a letéteményest értesíteni kell, és egyértelműen meg kell határozni azokat a területi egységeket, amelyekben az Egyezmény alkalmazható.

3. Ha az állam a jelen Cikknek megfelelően nem tesz nyilatkozatot, akkor az Egyezmény hatálya valamennyi területi egységére kiterjed.

46. Cikk

1. Az Egyezmény a 43. Cikkben foglaltak szerint, a harmadik ratifikációs, elfogadási vagy jóváhagyási okmány letétbe helyezését követő három hónap leteltét követő hónap első napján lép hatályba.

2. Ezt követően az Egyezmény hatályba lép:

a) minden az Egyezményt ezt követően ratifikáló, elfogadó vagy jóváhagyó, illetve csatlakozó állam esetében, a ratifikációs, elfogadási vagy jóváhagyási, illetőleg csatlakozási okmánya letétbe helyezését követő három hónap leteltét követő hónap első napján;

b) azon területi egységek esetében, amelyekre az Egyezmény hatályát a 45. Cikkkel összhangban terjesztették ki, az ebben a Cikkben hivatkozott értesítés utáni harmadik hónap leteltét követő hónap első napján.

47. Cikk

1. Az Egyezményt a Részes Állam a letéteményeshez intézett írásbeli értesítéssel felmondhatja.

2. A felmondás az értesítésnek a letéteményes általi átvétele utáni tizenkettedik hónap leteltét követő hónap első napján lép hatályba. Abban az esetben, ha a felmondási értesítésben a hatálybalépésre ennél hosszabb időszakot határoznak meg, a felmondás az értesítésnek a letéteményes általi kézhezvételét követő ezen hosszabb időszak lejártát követően lép hatályba.

48. Cikk

A letéteményesnek értesítenie kell a Hágai Nemzetközi Magánjogi Értekezlet Tagállamait, azokat az egyéb államokat, amelyek részt vettek a tizenhetedik ülészak munkájában és azokat az államokat, amelyek a 44. Cikknek megfelelően csatlakoztak, az alábbiakról:

- a) a 43. Cikkben hivatkozott aláírásokról, ratifikálásokról, elfogadásokról és jóváhagyásokról;
- b) a 44. Cikkben hivatkozott csatlakozásokról és a csatlakozásokkal szemben emelt kifogásokról;
- c) arról az időpontról, amikor az Egyezmény a 46. Cikk értelmében hatályba lép;
- d) a 22., 23., 25. és 45. Cikkben hivatkozott nyilatkozatokról és kijelölésekről;
- e) a 39. Cikkben hivatkozott megállapodásokról;
- f) a 47. Cikkben hivatkozott felmondásokról.

Ennek hitelül az erre megfelelően meghatalmazott alulírottak aláírták az Egyezményt.

Készült Hágában, 1993. május 29-ik napján, angol és francia nyelven, mindkét szöveg egyformán hiteles, egyetlen példányban, amelyet a Holland Királyság Kormányának levéltárában helyeznek letétbe, egy hitelesített példányt pedig diplomáciai úton megküldenek minden olyan államnak, amely a tizenhetedik ülészak idején a Hágai Nemzetközi Magánjogi Értekezlet tagja volt és minden más olyan államnak, amely az ülészakon részt vett.”

3. §

A Magyar Köztársaság az Egyezményhez – csatlakozási okiratának letétbe helyezésekor – az alábbi nyilatkozatokat tette:

a) az Egyezmény 6. Cikkéhez:

„Az Egyezmény 6. Cikke szerinti Központi Hatóság feladatait a Magyar Köztársaságban az Ifjúsági, Családügyi, Szociális és Esélyegyenlőségi Minisztérium látja el.”

b) az Egyezmény 22. Cikkének 4. bekezdéséhez:

„Az állandóan a Magyar Köztársaság területén tartózkodó gyermek örökbefogadására kizárólag akkor kerülhet sor, ha a Központi Hatóságok feladatait az Egyezmény 22. Cikke 1. bekezdésében foglaltaknak megfelelően gyakorolják.”

c) az Egyezmény 23. Cikkének 2. bekezdéséhez:

„Az Egyezmény 23. Cikkének 1. bekezdése szerinti igazolást a Magyar Köztársaságban az Ifjúsági, Családügyi, Szociális és Esélyegyenlőségi Minisztérium adja ki.”

4. §

Felhatalmazást kap az ifjúsági, családügyi, szociális és esélyegyenlőségi miniszter, hogy ellássa az Egyezmény 6. Cikke szerinti Központi Hatóság feladatkörét.

5. §

(1) Ez a törvény – a (2) bekezdésben meghatározott kivétellel – a kihirdetése napján lép hatályba.

(2) A törvény 2–4. §-ai 2005. augusztus 1-jén lépnek hatályba.

(3) A törvény végrehajtásáról az ifjúsági, családügyi, szociális és esélyegyenlőségi miniszter gondoskodik.

Indokolás

Általános Indokolás

A gyermekeknek a nemzetközi örökbefogadások terén való védelméről és az ilyen ügyekben történő együttműködésről szóló, Hágában, 1993. május 29. napján kelt Egyezmény a Hágai Nemzetközi Magánjogi Értekezlet tizenhetedik ülészakán került kidolgozásra. Az Egyezmény eddig 62 államban lépett hatályba¹.

Az Egyezmény által deklarált célok a következők:

- olyan garanciák kidolgozása, amelyek biztosítják, hogy a nemzetközi örökbefogadások a gyermekek legjobb érdekeinek és a nemzetközi jog által elismert alapvető jogainak tiszteletben tartásával történnek;
- olyan együttműködési rendszer kidolgozása a Szerződő Államok között, amely biztosítja, hogy a kidolgozott garanciákat tiszteletben tartják, és ezzel megakadályozzák a gyermek jogtalan elvételét, áruba bocsátását, illetve a gyermekkereskedelmet;
- a Szerződő Államokban az Egyezménnyel összhangban történt örökbefogadások elismerésének biztosítása.

Az Egyezménnyel a magyar jogszabályok összhangban vannak, az Egyezmény alkalmazásának jogi akadályja nincs. Az Egyezményben részes államokkal olyan bilaterális egyezmény sincs hatályban, amely eltérő szabályokat határozna meg a nemzetközi örökbefogadások terén.

A külföldi örökbefogadásra vonatkozóan a Gyermek Jogairól szóló, New Yorkban, 1989. november 20-án kelt Egyezmény – melyet az 1991. évi LXIV. törvény iktatott jogrendünkbe – tartalmaz előírásokat. A Gyermek Jogairól szóló Egyezmény 21. Cikk *b)* pontja szerint az államnak gondoskodnia kell arról, hogy a gyermek külföldre történő örökbeadására csak akkor kerülhessen sor, ha a gyermek a származási országban nem helyezhető el gondozó vagy örökbe fogadó családban.

A nemzetközi örökbefogadások terén az érvényben levő szabályozás szerint a magyar örökbefogadók vagy örökbefogadottak esetében mindkét ország

¹ Albánia, Ausztrália, Ausztria, Belorusszia, Brazília, Bulgária, Kanada, Chile, Ciprus, Cseh Köztársaság, Dánia, Észtország, Finnország, Franciaország, Georgia, Németország, Izland, Izrael, Olaszország, Lettország, Litvánia, Luxemburg, Mexikó, Monaco, Hollandia, Új-Zéland, Norvégia, Panama, Peru, Lengyelország, Portugália, Románia, Szlovák Köztársaság, Szlovénia, Dél-Afrikai Köztársaság, Spanyolország, Srí Lanka, Svédország, Svájc, Törökország, Egyesült Királyság, Uruguay, Venezuela, Andorra, Azerbajdzsán, Bolívia, Burkina Faso, Burundi, Kolumbia, Costa Rica, Ecuador, El Salvador, Guatemala, Guinea, India, Madagaszkár, Mauritius, Moldovai Köztársaság, Mongólia, Paraguay, Fülöp-szigetek, Thaiföld

illetékes hatóságainak le kell folytatniuk a belső jogukban előírt eljárást és döntést kell hozniuk az örökbefogadás engedélyezéséről vagy jóváhagyásáról. Nagyobb jobbiztonságot, egyszerűbb, áttekinthetőbb ügyintézkést teremt a Hágai Egyezményhez való csatlakozás, mert ebben az esetben csak egy döntés születne a nemzetközi örökbefogadási ügyekben, melyet mindkét fél elismer.

Jelentős lépést jelent a Hágai Egyezmény kihirdetése az örökbefogadott gyermekek jogainak védelme tekintetében. Az örökbefogadást követően a gyermek sorsát figyelemmel kísérik, az örökbefogadás esetleges felbontása esetén egymást tájékoztatják a részes államok. A jelenlegi szabályozás alapján Magyarországnak csak informális úton van arra lehetősége, hogy a külföldön örökbefogadott gyermekek sorsáról tájékozódják.

Az Egyezmény végrehajtásához elengedhetetlen, hogy a nemzetközi örökbefogadásokkal kapcsolatos ügyek intézésére Központi Hatóság kerüljön kijelölésre. A Központi Hatóság feladatait Magyarországon az Ifjúsági, Családügyi, Szociális és Esélyegyenlőségi Minisztérium fogja ellátni.

A Központi Hatóságok információt szolgáltatnak az adott állam örökbefogadással kapcsolatos jogszabályairól, illetve egyéb általános információkat nyújtanak (statisztikák, formanyomtatványok). A Központi Hatóságok kölcsönösen tájékoztatják egymást az Egyezmény végrehajtásáról és mindent megtesznek az alkalmazást gátló akadályok megszüntetése érdekében.

A Központi Hatóságok kötelesek megtenni akár közvetlenül, akár a közhivatalok segítségével minden szükséges intézkedést, hogy megakadályozzák az örökbefogadással kapcsolatban az anyagi vagy egyéb haszonszerzést, és elkerülik az Egyezmény célkitűzéseivel ellentétes gyakorlat kialakulását.

Mindezekon felül az Egyezmény még számos feladatot ír elő a Központi Hatóságok számára, így többek között információk gyűjtését a gyermek és a leendő örökbe fogadó szülők helyzetéről; az örökbefogadással kapcsolatos tanácsadó és az örökbefogadás után segítséget nyújtó szolgálatok működésének támogatását.

Az Országgyűlés 4/2005. (II. 18.) OGY határozatával megerősítette az Egyezményt, egyben felhívta a külügyminisztert, hogy a Magyar Köztársaság megerősítő okiratát a Holland Királyság Külügyminisztériumánál, mint az Egyezmény letéteményesénél helyezze letétbe. Egyetértett továbbá azzal, hogy a megerősítő okirat letétbe helyezésekor az országgyűlési határozat mellékletét képező nyilatkozatok megtételére sor kerüljön.

A megerősítő okirat letétbe helyezése 2005. április 6-án megtörtént. Az Egyezmény 46. Cikke 2. bekezdésének a) pontja értelmében az Egyezmény a megerősítő okirat letétbe helyezését követő 3 hónap leteltét követő hónap első napján lép hatályba. Ennek alapján az Egyezmény a Magyar Köztársaság vonatkozásában 2005. augusztus 1-jén lép hatályba.

A jogalkotásról szóló 1987. évi XI. törvény 16. §-ának (1) bekezdése, valamint a nemzetközi szerződésekkel kapcsolatos eljárásról szóló 1982. évi 27. törvényerejű rendelet 13. §-a (1) bekezdése értelmében az Egyezményt törvénnyel kell kihirdetni.

Részletes Indokolás

Az 1. §-hoz:

Az 1. § – a nemzetközi szerződésekkel kapcsolatos eljárásról szóló 1982. évi 27. törvényerejű rendelet 14. §-a (1) bekezdés a) pontjának megfelelően – tartalmazza az Egyezmény kihirdetésének kijelentését.

A 2. §-hoz:

A 2. § az Egyezmény eredeti angol nyelvű szövegét és annak hivatalos magyar nyelvű fordítását tartalmazza. Az Egyezmény főbb tartalmi elemei a következők:

Az Egyezmény 1. Cikkében deklarált célok

Az Egyezmény által deklarált célok körében szerepel azoknak a garanciáknak a kiépítése, amelyek biztosítják, hogy a nemzetközi örökbefogadások a gyermekek legfőbb érdekeinek és a nemzetközi jog által elismert alapvető jogainak tiszteletben tartásával történjenek.

Az Egyezmény célként tűzi ki továbbá a Szerződő Államok között olyan együttműködési rendszer kidolgozását, amelynek révén elérhető a garanciák tiszteletben tartása és a gyermek jogtalan elvitelének, áruba bocsátásának, illetve a gyermekkereskedelemnek a megakadályozása.

Végül az Egyezmény célként fogalmazza meg annak biztosítását, hogy a Szerződő Államokban elismerjék az Egyezménnyel összhangban történt örökbefogadásokat.

A nemzetközi örökbefogadással kapcsolatos követelmények (4–5. Cikk)

Az Egyezmény ezen Cikkei – annak érdekében, hogy a nemzetközi örökbefogadások a gyermekek legjobb érdekeinek és a nemzetközi jog által elismert alapvető gyermeki jogoknak a tiszteletben tartásával történjenek – azon feltételeket határozzák meg, amelyeket minden esetben, függetlenül az alkalmazandó jog előírásaitól, teljesíteni kell (pl. gyermek örökbefogadhatóságának megállapítása, a leendő örökbe fogadó szülők alkalmasságának megállapítása). Ezek a feltételek minimumkövetelményeknek minősülnek, amelyeket kötelező jelleggel teljesíteni kell az érintett tagállamoknak. Ezen minimum-előírásokon túlmenően mind a származási államnak, mind a fogadó államnak joga van arra, hogy további teljesítendő feltételeket állapítson meg.

A hatályos magyar jogszabályok alapján a fenti Cikkek teljesítésének feltételei adottak, az Egyezményhez való csatlakozás esetén jogszabály-módosítás e tekintetben nem szükséges.

Központi Hatóságok és meghatalmazott testületek (6–13. Cikk)

A Szerződő Államok az Egyezmény értelmében központi hatósági feladatok ellátására Központi Hatóságot kötelesek kijelölni. A Magyar Köztársaságban a központi hatósági feladatokat a nemzetközi örökbefogadások terén az Ifjúsági, Családügyi, Szociális és Esélyegyenlőségi Minisztérium fogja ellátni.

Az Egyezmény a Központi Hatóságok számára előír közvetlenül ellátandó feladatokat, valamint olyan feladatokat, amelyek ellátását más meghatalmazott testületekre delegálhatja. A feladatok leosztásától függetlenül a Központi Hatóság az együttműködési rendszer működtetője marad, és más Szerződő Államok viszonylatában felel a meghatalmazott testületek által teljesített feladatokért.

A Központi Hatóságok közvetlenül az alábbi feladatokat kötelesek ellátni:

- A Központi Hatóságoknak együtt kell működniük, illetve segíteniük kell az államok illetékes hatóságait a gyermekek védelme és az Egyezmény többi célkitűzésének megvalósítása érdekében.

- A Központi Hatóságok információt szolgáltatnak az adott állam örökbefogadással kapcsolatos jogszabályairól, illetve egyéb általános információkat nyújtanak (statisztikák, formanyomtatványok).

- A Központi Hatóságok kölcsönösen tájékoztatják egymást az Egyezmény előírásainak érvényesüléséről és mindent megtesznek az alkalmazást gátló akadályok megszüntetése érdekében.

A Központi Hatóságok kötelesek megtenni akár közvetlenül, akár a közhivatalok segítségével minden szükséges intézkedést annak érdekében, hogy elkerüljék az örökbefogadással kapcsolatban az anyagi vagy egyéb haszonszerzést, és megakadályozzák az Egyezmény célkitűzéseivel ellentétes gyakorlat kialakulását.

Mindezekon felül az Egyezmény még számos feladatot előír a Központi Hatóságok számára (információk gyűjtése a gyermek és a leendő örökbe fogadó szülők helyzetéről; az örökbefogadás érdekében a szükséges eljárások megkönnyítése; az örökbefogadással kapcsolatos tanácsadó és az örökbefogadás után segítséget nyújtó szolgálatok támogatása; a nemzetközi örökbefogadással kapcsolatos tapasztalatokról általános jellegű értékelő jelentések nyújtása).

A nemzetközi örökbefogadás eljárásjogi követelményei (14–22. Cikk)

Nemzetközi örökbefogadási ügyekben a Központi Hatóságnak kiemelt szerepe van, ide kell a kérelmeket benyújtani, és a két érintett állam Központi Hatóságainak együttműködése keretében születik meg a gyermek örökbeadhatóságáról és a szülők örökbefogadásra való alkalmasságáról szóló döntés. Az Egyezmény számos garanciális feltételt határoz meg, amelyek teljesülése nélkül az örökbefogadási eljárást nem lehet megindítani. Ezek biztosítják, hogy az örökbefogadás a lehető legnagyobb mértékben a gyermek érdekeit szolgálja. A származási állam Központi Hatóságának a gyermekről készített jelentésében meg kell jelölnie a gyermek esetleges különleges szükségleteit; figyelmet kell fordítani továbbá a gyermek etnikai, vallási és kulturális hátterére.

A Központi Hatóságok minden szükséges intézkedést megtesznek annak érdekében, hogy a gyermek engedélyt kapjon a származási állam elhagyására, beléphessen a fogadó államba és ott letelepedhessen. E Cikk végrehajtása érdekében az Ifjúsági, Családügyi, Szociális és Esélyegyenlőségi Minisztérium

mint Központi Hatóság és a Belügyminisztérium Bevándorlási és Állampolgársági Hivatala szorosan együtt fog működni.

Az Egyezmény tartalmazza az örökbefogadott gyermek átadásával kapcsolatos szabályokat, valamint rendezi az arra az esetre vonatkozó eljárást, amikor az örökbefogadásról utóbb kiderül: az nem a gyermek mindenekfelett álló érdekét szolgálja. Ebben az esetben az ideiglenes gondoskodás biztosítása mellett a fogadó állam Központi Hatósága a származási állam Központi Hatóságával együttműködve új örökbe fogadó szülőket keres. Ennek eredménytelensége esetén kerülhet sor a gyermek visszaadására, amelynek megtörténte után a gyermekről a gyermekvédelmi szakellátás rendszerében gondoskodnak tovább.

Az örökbefogadás elismerése és hatásai (23–42. Cikk)

Magyarországon az örökbefogadásra vonatkozó szabályokat a házasságról, a családról és a gyámságról szóló 1952. évi IV. törvény tartalmazza, amelynek értelmében mind az örökbe fogadó szülő, mind az örökbe fogadandó gyermek lehet külföldi állampolgár.

A külföldi örökbefogadásra vonatkozóan a Gyermek Jogairól szóló, New Yorkban, 1989. november 20-án kelt Egyezmény tartalmaz előírásokat. A Gyermek Jogairól szóló Egyezmény 21. Cikk *b)* pontja szerint az államnak gondoskodnia kell arról, hogy a gyermek külföldre történő örökbeadására csak akkor kerülhessen sor, ha a gyermek a származási országban nem helyezhető el gondozó vagy örökbe fogadó családban.

Magyar örökbefogadók vagy örökbefogadottak esetében a nemzetközi örökbefogadások terén jelenleg az a helyzet, hogy mindkét érintett ország illetékes hatóságának le kell folytatni a saját jogrendjében előírt eljárást és döntést kell hozni az örökbefogadás engedélyezéséről vagy jóváhagyásáról.

Az Egyezményhez való csatlakozással egyszerűbbé válna az ügyintézés a nemzetközi örökbefogadási ügyekben, mert a jövőben csak egy döntés születne ezekben az esetekben, melyet mindkét – az Egyezményhez csatlakozott – fél elismer.

Arról, hogy a Szerződő Államban az Egyezménynek megfelelően bonyolították le az örökbefogadást, igazolást kell kiállítani. Magyarországon az igazolást – a Központi Hatóság feladatait ellátó – Ifjúsági, Családügyi, Szociális és Esélyegyenlőségi Minisztérium lesz jogosult kiállítani.

A visszaélések megakadályozása terén is előrelépést jelentene, ha részeseivé válnánk az Egyezménynek. Az Egyezmény értelmében ugyanis az örökbefogadást követően a részes államok figyelemmel kísérik a gyermek

sorsát, az örökbefogadás felbontásáról egymást tájékoztatják. A jelenlegi szabályozás alapján Magyarországnak nincs lehetősége arra, hogy a külföldre örökbefogadottként távozott gyermekek sorsáról tájékozódjon.

Általános rendelkezések (28–42. Cikk)

Az általános rendelkezések többek között az adatvédelemre, az okiratok fordítására, a haladéktalan eljárás elvére és az azonos tárgykörben kötött más nemzetközi szerződések alkalmazhatóságára vonatkozó előírásokat tartalmazzák.

Záró rendelkezések (43–48. Cikk)

A záró rendelkezések határozzák meg az Egyezmény aláírásával, megerősítésével, hatálybalépésével, valamint felmondásával kapcsolatos szabályokat. Az Egyezmény 46. Cikke 2. bekezdésének *a*) pontja értelmében az Egyezmény hatálybalépését követően csatlakozó államok esetében az Egyezmény a ratifikációs okmány letétbe helyezését követő három hónap leteltét követő hónap első napján lép hatályba.

A 3. §-hoz:

A törvényjavaslat 3. §-a rögzíti azokat a nyilatkozatokat, amelyeket a Magyar Köztársaság a csatlakozási okirat letétbe helyezésekor tett:

- Az aláíró országok gyakorlatát áttekintve az tapasztalható, hogy Központi Hatóságként leggyakrabban minisztériumot jelöltek ki. Magyarországon Központi Hatóságként az Ifjúsági, Családügyi, Szociális és Esélyegyenlőségi Minisztérium kerül kijelölésre. Az Egyezményből eredő feladatok ellátása létszámbővítést nem igényel, így többletköltséget nem keletkeztet.

- A Magyar Köztársaság nyilatkozik arról, hogy az állandóan a területén tartózkodó gyermekek nemzetközi örökbefogadására csak akkor kerülhet sor, ha az eljárásban Központi Hatóságok, illetve közhivatalok vagy akkreditált testületek járnak el. Azért kell erről külön nyilatkozni, mert a Szerződő Állam „hallgatása” úgy értelmezendő, hogy ez az állam elismeri azokat a nemzetközi örökbefogadásokat is, amelyekben nem akkreditált testületek, illetve személyek működtek közre.

- Az Egyezménynek megfelelően lebonyolított örökbefogadási eljárás elismeréséről szóló igazolás kiadására az Ifjúsági, Családügyi, Szociális és Esélyegyenlőségi Minisztérium jogosult, ami a többi Szerződő Államban ezáltal a törvény erejénél fogva elfogadásra kerül.

A 4. §-hoz:

A 4. § felhatalmazást ad az ifjúsági, családügyi, szociális és esélyegyenlőségi miniszternek, hogy az Egyezmény vonatkozásában ellássa a Központi Hatóság feladatkörét.

Az 5. §-hoz:

Az 5. § a hatályba léptető rendelkezéseket tartalmazza, illetve rögzíti, hogy a törvény végrehajtásáról az ifjúsági, családügyi, szociális és esélyegyenlőségi miniszter gondoskodik.